

Çocuk Adli Vakalarında Karşıldığı İddia Olunan Suç Tipleri ile Benlik Saygısı ve Depresif Belirtiler Arasındaki İlişki

Selma Tural Hesapçioğlu¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Çocuk Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Ankara - Türkiye

ÖZET

Çocuk ve ergen adli vakalarda karşıldığı iddia olunan suç tipleri ile benlik saygısı ve depresif belirtiler arasındaki ilişki

Amaç: Bu çalışmada "suçlu çocuk yoktur, suçta sürüklenen çocuk vardır" fikrinden yola çıkılarak farklı suçlar isnat edilerek Çocuk Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine getirilen çocuk ve ergenler depresyon, benlik saygısı ve çeşitli sosyodemografik faktörler açısından incelenmiştir.

Yöntem: Şubat 2012-Şubat 2013 tarihleri arasında Muş Devlet Hastanesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine adli psikiyatrik muayene amacıyla getirilen, işlemiş oldukları iddia edilen suçlara yönelik cezai ehliyeti olup olmadığı sorulan çocuk ve ergenlerin dosyaları geriye dönük olarak taranmıştır. Hırsızlık, kasten yaralama ve terör örgütü propagandası yapma suçlamalarıyla getirilen çocuklar üç gruba oluşturulmuştur. Çocuklar için Depresyon Ölçeği (ÇDÖ) ve Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (CBSÖ) puanları karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Gruplar arasında ÇDÖ ve CBSÖ puanları arasında farklılık olduğu izlenmiş, yapılan post hoc karşılaştırmalarda kasten yaralama iddiası ile getirilen grubun ÇDÖ puanının diğer iki gruba göre daha düşük olduğu, CBSÖ puanının ise hırsızlık yaptığı iddiası ile getirilen gruptan anlamlı olarak daha yüksek olduğu, terör örgütü propagandası yapmış olma iddiası ile gönderilenlerden ise anlamlılığa yakın düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Olguların gönderilme nedenleri ile ÇDÖ ve CBSÖ puanları arasında farklılık olduğu izlenmektedir. Özellikle kasten yaralama iddiası ile gönderilenlerin depresif belirtilerinin daha az, benlik saygılarının daha yüksek olduğu, bu çalışmada izlenmektedir. Bu bulgu, aslında çocuk suçluluğunda çok farklı etiyolojilerin farklı suçlara yönelme konusunda etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar kelimeler: Adli psikiyatri, benlik saygısı, çocuklar, çocuk suçluluğu, depresyon, ergenler

ABSTRACT

The relationship of the type of alleged crime with self-esteem and depressive symptoms in juvenile delinquents

Objective: Stemmed from the idea of "there is no juvenile delinquent, but rather there are juveniles dragged to crime"; the children and adolescents who have been referred to Mus State Hospital Child and Adolescent Psychiatric outpatient clinic with different alleged crime types were examined retrospectively, in terms of depression, self-esteem, and various socio-demographic factors.

Methods: The study was conducted retrospectively on children and adolescents who were referred to Mus State Hospital between February 2012 and February 2013 for the purpose of forensic psychiatric examination to assess their criminal responsibility regarding the alleged crimes. The children formed three groups of alleged crime types; theft, malicious wounding and terrorist propaganda. Child Depression Inventory (CDI) and Coopersmith Self-Esteem Scale (CSEI) scores were compared.

Results: There was a difference between the CDI and CSEI scores of the groups. In post hoc comparisons, the CDI score of the alleged malicious wounding group was lower than the other two groups. CSEI score was significantly higher than the alleged theft group, and almost significantly higher than the alleged terrorist propaganda group.

Discussion: It is observed that there is a difference in terms of CDI and CSEI scores between the groups of alleged crime type. In particular, the CDI scores of the alleged malicious wounding group were lower and their self-esteem was higher than the other two groups. This finding suggests that diverse etiologies may have been effective in directing different crime types in juvenile delinquency.

Keywords: Adolescents, children, depression, forensic psychiatry, juvenile delinquency, self esteem

Bu makaleye atf yapmak için: TuralHesapcioglu S.
The relationship of the type of alleged crime with self-esteem and depressive symptoms in juvenile delinquents. Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences 2017;30:331-337.
<https://doi.org/10.5350/DAJPN2017300407>

Yazışma adresi / Address reprint requests to:
Selma Tural Hesapçioğlu,
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,
Tıp Fakültesi, Çocuk Ergen Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları Anabilim Dalı, Dumlupınar Mahallesi,
06760 Çubuk/Ankara, Türkiye

Telefon / Phone: +90-312-587-2065

Elektronik posta adresi / E-mail address:
shesapcioglu@ybu.edu.tr

Geliş tarihi / Date of receipt:
26 Ocak 2017 / January 26, 2017

İlk düzeltme öneri tarihi /
Date of the first revision letter:
19 Mart 2017 / March 19, 2017

Kabul tarihi / Date of acceptance:
19 Haziran 2017 / June 19, 2017

GİRİŞ

Suç, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu yasa koyucular tarafından kabul edilen ve kanunda açık bir şekilde tanımlanan eylem ve hareketlerdir (1). Çocuk suçluluğu ise reşit olmayanın suçluluğu olarak tanımlanmaktadır. Türk Ceza Kanunu (TCK) 6. Maddesine göre çocuk henüz 18 yaşını doldurmamış kişidir. TCK 31. Maddesi çocukluğu, 0-12, 12-15, 15-18 olmak üzere üç yaş grubuna ayırmıştır. Buna göre fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmamış kişilerin ceza sorumluluğu yoktur. Fiili işlediği sırada 12 yaşını bitirmiş ancak 15 yaşını doldurmamış olan kişinin, fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında cezada indirimler uygulanır. Eğer kişi fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmuş, 18 yaşını doldurmamış ise yine ceza süresinde indirim söz konusudur (2).

Tüm gelişmiş toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de “suçlu çocuk” olmadığı, “suça sürüklenen çocuk” olduğu görüşü hâkimdir. Suça sürüklenen çocuklar, doğduklarından itibaren suçlu değildirler, yaşadıkları, onları suç işlemeye yatkın hale getirir. Fiziksel, duygusal ya da cinsel travmaya, ihmale maruz kalan çocuklar daha fazla hasar almamak için artık insanlara güvensizlik ve korku gözüyle bakmaya başlarlar (3). Yıllar içinde maruz kaldıkları ya da şahit oldukları çeşitli travmalar beyinlerinde nöral işlemlemeyi bozarken (4), onları daha saldırgan bir duruma getirebilir (5).

Çocuk ergenlerin suça sürüklenmesi, multifaktoriyel etiyolojiye bağlanmıştır; bireysel özelliklerin aile, akran ilişkileri, okul ortamı ve içinde yaşanılan toplumun özellikleri ile etkileşmesi sonucu ortaya çıkmaktadır (6). Suç işlemeye giden süreçte, bireysel faktörlerden en öne çıkanı, çocukluk döneminde davranım bozukluğu ile kendini gösteren antisosyal davranış kalıbıdır (7).

Antisosyal davranışın ailesel risk faktörleri ebeveyn gözetiminin zayıf olması, ebeveyn çatışması ve boşanması, evde antisosyal ebeveyn figürünün bulunması,

annenin çocuğunu doğurduğu zamanki yaşı, düşük sosyoekonomik düzeyde, geniş ailede yaşamak, ebeveyn madde bağımlılığı, annenin ruhsal hastalığı, aile içi şiddet olduğu gösterilmiştir (8,9). Çocukluk dönemindeki bazı faktörler suç işlemedeki sürekliliği açıklayabilmektedir (3,10).

Yapılan araştırmaların büyük bir bölümünde çocuk suçluluğu bir bütün olarak ele alınmıştır (11). Ancak işlenmiş olan suç tipine göre farklı risk faktörlerini inceleyen araştırmalar az sayıda ve daha çok madde kullanımı ve cinsel suçlara yöneliktir (12-14). Örneğin madde kullanımının şiddet suçlarıyla ilişkili olduğu (15,16), suç işlemenin kronikleşmesinin yordayıcısı olduğu gösterilmiştir (17). Yapılmış araştırmalardan yola çıkarak farklı suçlara sürüklenen çocuklarda, farklı sosyodemografik özelliklerin olabileceği, bu çocukların depresif belirtiler ve benlik saygısı açısından da farklı olabileceği görüşü bu araştırmanın hipotezini oluşturmuştur.

Böylelikle bu araştırmada işlenmiş olduğu iddia edilen suçun niteliğine göre çocuk-ergenler gruplandırılarak sosyodemografik özellikler, depresyon ve benlik saygısı açısından incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Şubat 2012- Şubat 2013 tarihleri arasında Muş Devlet Hastanesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine adli psikiyatrik muayene amacıyla getirilen, işlemiş oldukları iddia edilen suçların hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğinin gelişip gelişmediği sorulan çocuk ve ergenlerin dosyaları geriye dönük taranarak yürütülmüştür. Psikiyatrik muayenesi yapılan olguların başvuran tüm okul çağı çocuklar için doldurulan Sosyodemografik Veri Formu, klinisyen tarafından, okuma yazma bilenlerin doldurduğu Çocuklar için Depresyon Ölçeği (ÇDÖ) ve Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (CBSÖ) olgular tarafından doldurulmuştur. Bu süreçte adli psikiyatrik muayene için getirilen ancak formları dolduramamış olan 17 çocuğun dosyaları araştırmaya dahil edilmemiş, ölçekler uygulanmış olan toplam 129 olgu değerlendirilmeye alınmıştır. Bu olgulardan 40'ı hırsızlık

(%31.0), 39'u kasten yaralama (%30.2), 32'si terör örgütü propagandası yapmak gibi suçlar (%24.8), 18'i ise (%14.0) diğer suçlar nedeniyle gönderilmişlerdir. Diğer suçlar mala zarar verme, ehliyetsiz araç kullanma, parada sahtecilik, çocuğun nitelikli cinsel istismarı, şantaj ve kamu kurumu aleyhine dolandırıcılıktır. İstatistiksel değerlendirmeler hırsızlık, terör ve kasten yaralama suçlarına karışmış oldukları iddia edilen çocuk-ergenlerin verileri kullanılarak yapılmıştır. Farklı suç işlemiş olduğu iddia edilen diğer 18 olgu istatistiksel analizlere alınmamıştır.

Ölçekler

Sosyodemografik Veri Formu: Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine getirilen her çocuk için rutin doldurulan, yarı yapılandırılmış bir görüşme formudur. Olgulara ait yaş, cinsiyet, eğitim durumu, anne babalarına ait yaş, eğitim durumu, meslek, sigara kullanım özellikleri, akraba olup olmadıkları, kardeş sayısı, olgunun kaçınıcı çocuk olduğu, evin kira olup olmadığı, evde kaç kişi yaşadıkları, sigara ve diğer madde kullanımları, çalışma durumlarını içermektedir.

Çocuklar için Depresyon Ölçeği (ÇDÖ): 6-17 yaş arası çocukların kendini değerlendirme ölçeğidir. Çocukluk depresyonunu araştırmada kullanılmaktadır (18). Bu ölçeğin Türkçeye uyarlaması 1991 yılında Öy (19) tarafından yapılmıştır. Ölçek 27 maddeden oluşmakta ve her madde için üç değişik seçenek bulunmaktadır. Çocuktan son iki hafta için kendisine en uygun cümleyi seçmesi istenir. Kesim puanı 19 olarak belirlenmiştir.

Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (CBSÖ): İki basamaklı yanıt çizelgesi üzerinden değerlendirilen 25 maddelik ölçek Coopersmith (20) tarafından geliştirilen bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Bu ölçekten alınabilecek en düşük puan "0" en yüksek puan "100" olup, alınan puanlar yükseldikçe özsaygı da yükselmektedir. Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Turan ve Tufan (21) tarafından yapılmıştır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 17.0 programına girilerek istatistiksel değerlendirmeleri yapılmıştır. Gruplar arasında bazı sosyodemografik özellikler açısından karşılaştırmalar yapılırken ki kare testi kullanılmıştır. Olguların işlemiş oldukları iddia edilen suç tipine göre yaş, anne-baba yaşı, kardeş sayısı, doğum sırası, ÇDÖ ve CBSÖ puan ortalamaları açısından karşılaştırılması yapılırken, öncelikle Kolmogorov Smirnov testi uygulanmış, normal dağılıma uyan ölçümsel verilerin karşılaştırılmasında Varyans Analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır. ÇDÖ ve CBSÖ puan ortalamalarının gruplar arasında farklılık gösterdiği izlenmiştir. Post hoc karşılaştırma amacıyla Tukey HSD testi uygulanmıştır. Normal dağılıma uymayan ölçümsel veriler Kruskal Wallis Varyans Analizi ile gruplar arasında karşılaştırılmıştır.

BULGULAR

Suça sürüklenen çocukların yaşları açısından aralarında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p=0.90$). İşlemiş oldukları iddia edilen suçlara göre olguların sosyodemografik özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: İşlemiş oldukları iddia edilen suça göre olguların sosyodemografik özellikleri

	Hırsızlık		Kasten Yaralama		Terörle Mücadele Kanununu İhlal Suçları		χ^2	p
	n	%	n	%	n	%		
Cinsiyet Erkek	40	100.0	38	97.4	30	93.8	2.645	0.26
Okula devam etmeme	12	30.0	5	12.8	9	28.1	3.803	0.14
Akraba evliliği	11	27.5	15	33.4	9	28.1	2.393	0.66
Anne ve babalarıyla birlikte yaşama	30	75.0	31	79.4	28	87.5	1.218	0.54
Sigara kullanımı	26	65.0	23	58.9	18	56.2	0.617	0.73

Tablo 2: Olguların işlemiş oldukları iddia edilen suç tipine göre yaş, anne- baba yaşı, kardeş sayısı, doğum sırası, ÇDÖ ve CBSÖ puan ortalamaları açısından karşılaştırılması¹

	Hırsızlık		Kasten Yaralama		Terör Suçları		p	F or χ^2
	Ortalama	SS	Ortalama	SS	Ortalama	SS		
Yaş	13.7	1.4	13.8	1.1	13.8	1.7	0.90	0.793
Anne yaşı	39.7	7.3	40.2	6.8	42.4	8.5	0.40	0.393
Baba yaşı	45.9	6.9	46.1	8.5	44.7	8.6	0.80	0.948
Kaçıncı çocuk	4.2	2.4	3.9	3.0	3.5	2.6	0.26	2.726
Ev nüfusu	7.2	2.5	6.6	2.0	7.2	2.3	0.44	0.315
Kardeş sayısı	6.6	2.5	6.2	2.7	6.5	2.5	0.71	1.808
ÇDÖ	13.7	8.4	9.2	7.4	14.6	7.1	0.01*	0.082
CBSÖ	60.3	20.0	70.8	16.1	61.2	17.6	0.02*	0.127

¹ANOVA veya Kruskal Wallis Testleri uygulanmıştır. ²ANOVA uygulanan parametrelerde F değeri, Kruskal Wallis testi için ki kare değeri raporlanmıştır. *p<0.05, SS: Standart sapma, ÇDÖ: Çocuklar için Depresyon Ölçeği, CBSÖ: Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 3: ÇDÖ ve CBSÖ puan ortalamalarının gruplar arasında farklılığının post hoc analiz sonuçları¹

ÇDÖ	Suç tipi	p
Hırsızlık	Kasten Yaralama	0.03*
	Terör	0.90
Kasten Yaralama	Hırsızlık	0.03*
	Terör	0.01*
Terörle mücadele kanununu ihlal suçları	Hırsızlık	0.90
	Kasten Yaralama	0.01*
CBSÖ		
Hırsızlık	Kasten Yaralama	0.03*
	Terör	0.97
Kasten Yaralama	Hırsızlık	0.03*
	Terör	0.08
Terörle mücadele kanununu ihlal suçları	Hırsızlık	0.97
	Kasten Yaralama	0.08

¹Tukey HSD post hoc analizi uygulanmıştır. *p<0.05, ÇDÖ: Çocuklar için Depresyon Ölçeği, CBSÖ: Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği

Hırsızlığa karıştığı iddia olunan çocuklardan 3'ünün anne babası ayrı yaşıyor, 5'inin babası vefat etmiş, 2'sinin babası cezaevinde idi. Kasten yaralama suçuna karıştığı iddia olunan çocuklardan 3'ünün anne babası ayrı yaşıyor, 1'inin annesi, 3'ünün babası vefat etmiş, 1'inin babası cezaevinde, 2'sinin de babasının iki eşi vardı. Terör ile ilişkili suçlara karıştığı iddia olunan çocuklardan 1'inin anne babası ayrı yaşıyor, 1'inin annesi, 1'inin babası vefat etmiş, 1'inin babası cezaevinde, 2'sinin de babasının iki eşi vardı.

Olgular işlemiş oldukları iddia edilen suç tipine göre

yaş, anne- baba yaşı, kardeş sayısı, doğum sırası, ÇDÖ ve CBSÖ puan ortalamaları açısından karşılaştırılmışlardır. Sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur. ÇDÖ ve CBSÖ puan ortalamaların gruplar arasında istatistiksel olarak farklı olduğu görülmüştür. Yapılan Tukey HSD post hoc analizi ile hangi gruplar arasında farklılık olduğu saptanarak Tablo 3'te sunulmuştur. Buna göre kasten yaralama iddiasıyla gönderilen grubun ÇDÖ puanları anlamlı şekilde hırsızlık ve terör örgütü propagandası yapma iddialarıyla gönderilen gruplardan daha düşüktür. CBSÖ puanları ise kasten yaralama grubunda hırsızlık iddiasıyla gönderilen gruptan anlamlı derecede, terör örgütü propagandası yapma iddiasıyla gönderilen gruptan da anlamlılığa yakın derecede daha yüksektir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada işlenmiş olduğu iddia edilen suç tipine göre çocuk ve ergenler gruplandırılarak sosyodemografik özellikler, depresyon ve benlik saygısı açısından incelenmiştir.

Bu araştırmada işlemiş olduğu iddia edilen fiilin hukuki anlamını yeterince algılayıp algılayamadığı ve davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmediği sorulan ve farklı suçlar isnat edilerek polikliniğe gönderilen çocuklar incelenmiştir. Çocuk ergen ruh sağlığı ve hastalıkları polikliniklerine adli makamlarca gönderilen olguların çoğu çocuğun cezai ehliyetinin olup olmadığının değerlendirilmesi amacını taşır (22).

Gönderilen olgular karışıkları iddia edilen suç tiplerine göre gruplandırıldığında, gruplar arasında yaş, cinsiyet açısından farklılık olmadığı, çoğunluğunun erkek olduğu izlenmiştir. Erkeklerin genel olarak daha fazla suça karışıkları (10,23), daha saldırgan suç işledikleri (24) literatürde bildirilmektedir. En sık suça karışma yaşlarının da 14-16 yaşlar olduğu bilinmektedir (10).

İstatistiksel olarak anlamlı olmasa da hırsızlık ve terör örgütü propagandası yapma suçları nedeniyle getirilen çocukların neredeyse üçte birinin okula devam etmediği izlenmektedir. Bunun bir nedeninin olguların düşük anne-baba eğitimi olan düşük sosyoekonomik düzeylerden gelmesi olabilir. Ancak araştırmalar suça karışan çocuk ve ergenlerin okuma yazma becerilerinin, alıcı ve ifade edici dil becerilerinin suça karışmamış akranlarından daha düşük olduğunu göstermektedir (25,26).

Her üç grupta da olguların neredeyse 1/4'ünün herhangi bir nedenle tek ebeveyniyle birlikte yaşadığı izlenmektedir. Aile işlevselliğinin bozuk olması, ebeveyn boşanması gibi kaotik aile durumlarının tekrarlayan suçlar işleme riskini arttırdığı daha önceki araştırmalarda gösterilmiştir (27-29). Bu araştırmada da ebeveyn kaybı, ebeveyn boşanması gibi tek ebeveynle yaşamayı gerektirecek durumların varlığı dikkat çekmektedir. Ayrıca tüm gruplarda babanın cezaevinde olduğu olgular da vardır.

Olguların ortalama kardeş sayıları 6'nın üstündedir. Kalabalık, çok çocuklu ailelerde yaşama tüm gruplar için geçerlidir. Araştırmalarda özellikle psikiyatrik hastalık saptanan, suça sürüklenen çocuk ve gençlerde 4 ve daha fazla kardeşe sahip olmanın sık olduğu gösterilmiştir (30). Geniş ailelerde yaşamak çocuğun suça sürüklenme riskini arttırmaktadır (31,32). Çok çocuklu ailelerde ebeveynin her çocuğa ayırabileceği vakit sınırlanmaktadır.

Tüm gruplarda %50'den fazla oranlarda sigara kullanımını olduğu görülmektedir. Sigara kullanımının çocukluk ve ergenlik döneminde suça sürüklenme ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir (33). Sigara kullanımı hem sağlık açısından hem de diğer madde kötüye kullanımları açısından risk oluşturmaktadır (34). Suça sürüklenen çocuklarda sigara kullanımının sosyal desteğin yetersiz oluşu ile ilişkili olduğu öne sürülmüştür (35).

Kasten yaralama suçu nedeniyle gönderilmiş

olguların ÇDÖ skorları diğer iki gruptan anlamlı olarak daha düşüktür. CBSÖ skorları ise hırsızlık nedeniyle gönderilen gruptan daha yüksek izlenmiştir. Hem hırsızlık hem de terör örgütü propagandası yapma, çevrenin çocuğu yönlendirmesi ile gerçekleşen eylemler olabilir. Ancak ilk suçun kasten yaralama olması, daha çok bireyin duygu kontrolündeki zayıflık ile ilişkili olabilir. Dürtüsel davranışlar açısından değerlendirmek faydalı bir yaklaşım olabilir. Kronik suç işleme kariyerinde en sabit yordayıcının özellikle araç hırsızlığı olmak üzere hırsızlık olduğu gösterilmiştir (36). Eşyaya yönelik suç işleyenlerde kronik suçluluk sıklığı, şiddet içeren suç işleyenlerden 5 kat daha fazladır (36).

Cinsel saldırıda bulunmuş erkek suçlular üzerinde yapılan bir araştırmada, işlenmiş olan ilk suçu eşyaya yönelik olanların, ilk suçu şiddet içeren ve ilk suçu cinsel saldırı olanlara göre daha erken suç işlemeye başladıkları, daha uzun süre suç işledikleri, resmi suçlar işledikleri, daha psikopatik oldukları saptanmıştır (37). İlk suçu eşyaya yönelik olanların ilkokulda daha fazla problem yaşadıkları, ergenlikte daha fazla antisosyal davranış sergiledikleri, ilk suçlarından önce alkol ve madde kullanımının daha fazla olduğu görülmüştür.

Araştırmada incelenen üç grup birbirlerinden sosyodemografik özellikler açısından çok farklılık göstermese de iddia edilen ilk suçu kasten yaralama olan bireylerde depresif belirtilerin daha az, benlik saygılarının daha yüksek olduğu bu araştırmanın temel sonucudur.

Bu bulgu, aslında çocuk suçluluğunda çok farklı etiyolojilerin farklı suçlara yönelme konusunda etkili olabileceğini düşündürmektedir. Farklı suç işleme iddiaları ile yargı sistemine giren çocuk ve ergenlerde işlenmiş oldukları iddia edilen suç tipleri incelenerek bireye göre rehabilitasyon çalışmaları planlanabilir.

Araştırmanın geriye dönük olarak yapılmış olması nedeniyle, işlendiği iddia olunan suçun niteliğine etki edebilecek başka faktörler değerlendirilememiştir. Araştırmanın sadece hastaneye gönderilen, suça sürüklendiği iddia olunan çocuk ve ergenlerde yürütülmüş olması diğer bir kısıtlılığdır.

Farklı suçlara sürüklenen çocuk ve ergenlerde farklı etiyolojilerin varlığını ortaya çıkarmak üzere, daha fazla faktörün değerlendirildiği, daha geniş örneklemli, ileriye dönük yapılacak araştırmalara ihtiyaç vardır.

Katkı Kategorileri	Yazarın Adı
Çalışma fikrinin geliştirilmesi	S.T.H.
Çalışmanın metodolojik olarak tasarımı	S.T.H.
Veri toplama ve işleme	S.T.H.
Verinin analizi ve yorumlanması	S.T.H.
Literatür araştırması	S.T.H.
Makalenin yazımı	S.T.H.
Makalenin gözden geçirilerek revize edilmesi	S.T.H.

KAYNAKLAR

- Önder A. Ceza hukuku genel hükümler. C.1, İstanbul 1991; 6
- Türk Ceza Kanunu (TCK). (2004) <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/5237.htm>. Erişim tarihi: Haziran 25, 2016.
- Huskey BL, Tomczak P. Trauma, psychiatric, substance use, and thought disorders among youth in the juvenile justice system and how to deal with them. *Juv Fam Court J* 2013; 64:29-40. **[CrossRef]**
- Nemeroff CB. Paradise lost: The neurobiological and clinical consequences of child abuse and neglect. *Neuron* 2016; 89:892-909. **[CrossRef]**
- Tural-Hesapçioğlu S, Altıparmak F. Çocuklukta yaşanan ya da şahit olunan aile içi şiddet: Depresif belirtiler, benlik saygısı ve saldırganlık üzerine etkileri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi* 2015; 22:5-16.
- Church WT, Tomek S, Bolland KAY, Hooper LM, Jagers J, Bolland JM. A longitudinal examination of predictors of delinquency: an analysis of data from the mobile youth survey. *Child Youth Serv Rev* 2012; 34:2400-2408. **[CrossRef]**
- Muscattello MR, Scimeca G, Pandolfo G, Micò U, Romeo VM, Mallamace D, Mento C, Zoccali R, Bruno A. Executive functions and basic symptoms in adolescent antisocial behavior: a cross-sectional study on an Italian sample of late-onset offenders. *Compr Psychiatry* 2014; 55:631-638. **[CrossRef]**
- Farrington DP, West DJ. The Cambridge study in delinquent development: a long-term follow-up of 411 London males. HJ Kerner, G Kaiser (Editors.). *Kriminalität: Persönlichkeit, Lebensgeschichte und Verhalten (Criminality: Personality, Behaviour and Life History)*. Berlin: Springer Berlin Heidelberg, 1990, 115-138.
- Farrington DP, Jolliffe D, Loeber R, Stouthamer-Loeber M, Kalb LM. The concentration of offenders in families, and family criminality in the prediction of boys' delinquency. *J Adolesc* 2001; 24:579-596. **[CrossRef]**
- Tural-Hesapçioğlu S, Yeşilova H. Muş'ta çocuk-ergenlerde adli psikiyatrik değerlendirme: Suçu önlemeye bir bakış. *Adli Tıp Dergisi* 2012; 26:171-179. **[CrossRef]**
- Young S, Taylor E, Gudjonsson G. Childhood predictors of criminal offending: results from a 19-year longitudinal epidemiological study of boys. *J Atten Disord* 2016; 20:206-213. **[CrossRef]**
- van der Put CE, van Vugt ES, Stams GJ, Deković M, van der Laan PH. Differences in the prevalence and impact of risk factors for general recidivism between different types of juveniles who have committed sexual offenses (JSOs) and juveniles who have committed nonsexual offenses (NSOs). *Sex Abuse* 2013; 25:41-68. **[CrossRef]**
- van Wijk APH, Blokland AA J, Duits N, Vermeiren R, Harkink J. Relating psychiatric disorders, offender and offence characteristics in a sample of adolescent sex offenders and non-sex offenders. *Crim Behav Ment Health* 2007; 17:15-30. **[CrossRef]**
- Zakireh B, Ronis ST, Knight RA. Individual beliefs, attitudes, and victimization histories of male juvenile sexual offenders. *Sex Abuse* 2008; 20:323-351. **[CrossRef]**
- Vaughn MG, DeLisi M, Beaver KM, Perron BE, Abdon A. Toward a criminal justice epidemiology: behavioral and physical health of probationers and parolees in the United States. *J Crim Justice* 2012; 40:165-173. **[CrossRef]**
- Phillips MD. Assessing the impact of drug use and drug selling on violent offending in a panel of delinquent youth. *J Drug Issues* 2012; 42:298-316. **[CrossRef]**
- DeLisi M, Angton A, Behnken MP, Kusow AM. Do adolescent drug users fare the worst? Onset type, juvenile delinquency, and criminal careers. *Int J Offender Ther Comp Criminol* 2015; 59:180-195. **[CrossRef]**
- Kovacs M. The Children's Depression Inventory (CDI). *Psychopharmacol Bull* 1985; 21:995-998.

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansal destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

19. Öy B. Child Depression Inventory: Reliability and validity study. *Türk Psikiyatri Derg* 1991; 2:132-136.
20. Coopersmith S. Self-esteem inventories. California. Consulting Psychologists Press. 1986
21. Turan N, Tufan B. Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri'nin (SEI) geçerlik-güvenirlilik çalışması. İstanbul 23. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, 1987.
22. Bilginer Ç, Tural-Hesapçioğlu S, Kandil S. Bir üniversite hastanesine adli psikiyatrik muayene amacıyla gönderilen çocuk ve ergenlerin değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp Dergisi* 2012; 9:20-27.
23. Goker Z, Tural-Hesapçioğlu S, Sarp KS, Tanrıöver-Kandil S. KTÜ Tıp Fakültesi çocuk-ergen ruh sağlığı ve hastalıkları polikliniğine son iki yılda başvuran adli olguların değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi* 2006; 20:1-5.
24. Tisak MS, Tisak J, Baker ER, Graupensperger SA. Relations among victimization, witnessing, and perpetration of aggression: impact of gender among youth offenders. *J Interpers Violence* 2016 Jul 25. [Epub ahead of print] **[CrossRef]**
25. Hopkins T, Clegg J, Stackhouse J. Young offenders' perspectives on their literacy and communication skills. *Int J Lang Commun Disord* 2016; 51:95-109. **[CrossRef]**
26. Snowling MJ, Adams JW, Bowyer-Crane C, Tobin V. Levels of literacy among juvenile offenders: the incidence of specific reading difficulties. *Crim Behav Ment Health* 2000; 10:229-241. **[CrossRef]**
27. Alarid LF, Montemayor CD, Dannhaus S. The effect of parental support on juvenile drug court completion and postprogram recidivism. *Youth Violence Juv Justice* 2012; 10:354-369. **[CrossRef]**
28. Baglivio MT, Jackowski K. Examining the validity of a juvenile offending risk assessment instrument across gender and race/ethnicity. *Youth Violence Juv Justice* 2013; 11:26-43. **[CrossRef]**
29. Demuth S, Brown SL. Family structure, family processes and adolescent delinquency: the significance of parental absence versus parental gender. *J Res Crime Delinq* 2004; 41:58-81. **[CrossRef]**
30. Aida SA, Aili HH, Manveen KS, Salwina WI, Subash KP, Ng CG, Muhsin AZ. Prevalence of psychiatric disorders among juvenile offenders in Malaysian prisons and association with socio-demographic and personal factors. *Int J Prison Health* 2014; 10:132-143. **[CrossRef]**
31. Wasserman GA, McReynolds LS, Schwalbe CS, Keating JM, Jones SA. Psychiatric disorder, comorbidity, and suicidal behavior in juvenile justice youth. *Crim Justice Behav* 2010; 37:1361-1376. **[CrossRef]**
32. Farrington D. Families and Crime. Wilson IQ and Petersilia J (Eds). *Crime: Public Policy for Crime Control*, 2nd ed., Institute of Contemporary Studies Press, Oakland, CA, 2002: p 129-148.
33. Chassin L. Juvenile justice and substance use. *Future Child* 2008; 18:165-183. **[CrossRef]**
34. Helstrom A, Bryan A, Hutchison KE, Riggs PD, Blechman EA. Tobacco and alcohol use as an explanation for the association between externalizing behavior and illicit drug use among delinquent adolescents. *Prev Sci* 2004; 5:267-277. **[CrossRef]**
35. Hershberger A, Zapolski T, Aalsma MC. Social support as a buffer between discrimination and cigarette use in juvenile offenders. *Addict Behav* 2016; 59:7-11. **[CrossRef]**
36. Svensson R. Strategic offences in the criminal career context. *Br J Criminol* 2002; 42:395-411. **[CrossRef]**
37. Harris DA. Age and type of onset of offending: results from a sample of male sexual offenders referred for civil commitment. *Int J Offender Ther Comp Criminol* 2013; 57:1226-1247. **[CrossRef]**